

At skrive opgave på universitetet

Nogle tanker og gode råd fra en censor

Helene Brochmann, januar 2019

En helt grundlæggende færdighed, man skal tilegne sig på universitetet, er at skrive akademiske tekster. Uanset hvor mange bøger, du har læst, og hvor godt du har forstået dem, vil dine opgaver ikke blive bedømt godt, hvis de ikke overholder kravene til en akademisk tekst.

Når der er særlige krav til en akademisk tekst, er det ikke for at du skal lære at skrive ulæseligt og opstyltet. Din tekst må meget gerne være godt skrevet! Men en akademisk tekst skal ikke bare underholde - eller vise censor, at du har læst bøger. Hvor en journalistisk artikel beskriver et hændelsesforløb, et miljø eller en sag, skal en akademisk opgave *forklare* eller *fortolke* hændelsesforløbet, miljøet eller sagen. Og den skal gøre det på en måde, så det ikke bare bliver din personlige forklaring eller fortolkning, men et ræsonnement, som en anden forsker ideelt set også ville være kommet frem til. Og det med ræsonnementet er vigtigt: Kernen i den akademiske tekst er, at du afsnit for afsnit bygger op til din konklusion:

1. Hvad vil jeg undersøge? (Hvad kan læseren forvente, og hvorfor er det interessant. Problemformulering - mit konkrete spørgsmål.)
2. Hvordan vil jeg gøre det? (Metode)
3. Hvad baserer jeg min undersøgelse på? (Teori)
4. Hvordan ser det, jeg vil undersøge, ud? (Empiri)
5. Hvordan forstår jeg det, jeg undersøger, når jeg ser på det med teoriens briller? (Analyse)
6. Hvad er svaret så på mit spørgsmål? (Konklusion)

Teorien skal derfor ikke bare med for at vise, at du har læst den. Man kan sige, at teorien er den prisme, du studerer din empiri igennem. Eller - teorien har påvist nogle generelle mønstre, der gør sig gældende for nogle bestemte forhold i samfundet. Hvis teorien er relevant for det, du studerer, kan den hjælpe dig med at få øje på nogle sammenhænge, du ikke havde fået øje på uden teorien. Og med støtte i teorien kan du derfor også komme med nogle bud på forklaringer og fortolkninger, fordi teorien viser, at det, du ser, ikke bare er noget tilfældigt, der kun er sket denne ene gang, men formentlig fungerer efter samme mekanismer som andre har forsket i og beskrevet. Dét er kernen i forskellen

på en debatartikel, hvor du bare argumenterer ud fra dine egne holdninger, og den akademiske tekst.

Derfor er det så vigtigt, at man hele vejen igennem din opgave kan følge din tankegang, sådan at man som læser kan blive overbevist om,

- at din teori rent faktisk er brugbar som ramme for din analyse (det er derfor, du skal gøre rede for den)
- at du har undersøgt og forstået det fænomen, du kigger på, ordentligt, og
- at man kan følge dine ræsonnementer.

Og derfor skal *hvert afsnit følge logisk* af det foregående. Hvis du er nødt til at lave et spring, skal du forklare læseren, hvad du nu gør. Nye temaer må ikke pludselig dukke op (i hvert fald ikke uden at du forklarer læseren hvorfor), og de spørgsmål, du har stillet dig selv, skal besvares. Faktisk skal hver eneste sætning følge naturligt af den foregående. Hvis du har styr på det, er din opgave allerede på et godt niveau!

I det følgende vil jeg beskrive, hvad jeg forventer af de enkelte afsnit i din opgave. Eksemplerne passer til opgaver inden for området *det moderne Grønland (kultur/samfund)*, men anvisningerne på opbygning og indhold af de enkelte afsnit gælder sådan set for alle fag på humaniora og samfundsvidenskab.

Indledningen

Indledningen bruges til at ridse dit emne op og forklare mig, hvorfor *du* synes det er *interessant* og hvad *jeg som læser kan se frem til at få ud af at læse din opgave*. Du ridser også helt kort op, hvilke afsnit, opgaven er bygget op af, og hvad de indeholder (hvad du vil gøre i dem) - helt overordnet set. Du giver mig med andre ord en læsevejledning. Det er en god idé at skrive et udkast til indledningen som opvarmning til din skriveproces, men skriv den igennem igen, når du er færdig. Du endte sikkert med at gøre noget lidt andet, end du forestillede dig i starten, og du har jo også lært ting undervejs, som nok kan gøre indledningen bedre og skarpere.

Problemformuleringen

Selve problemformuleringen er SUPER vigtig. Den skal du gøre dig umage med! Den skal være et spørgsmål, der både *kan* besvares inden for det sidetal, du har til rådighed, men som også *lægger op til en reel analyse og diskussion*.

Ikke så gode og bedre eksempler:

Hvordan forvalter Selvstyret natur og miljø?
--

Dette er en alt for åben problemformulering, der lægger op til en helt deskriptiv besvarelse. Man kan ikke se på spørgsmålet, hvad du egentlig er interesseret i at udforske, og der er ikke lagt nogen spor ud for en konklusion. Svaret vil jo bare være en meget lang beskrivelse. Det skal konkretiseres! Det kan man så gøre på rigtig mange måder:

Hvem og hvad bestemmer Selvstyrets natur- og miljøpolitik?

Her har du indsnævret det væsentligt, for nu er der fokus på interesser i samfundet og hvordan de artikuleres og får indflydelse politisk. Hvis opgaven er mindre end et kandidatspeciale, bliver du dog nødt til at lave en yderligere afgrænsning, der fastlægger, at du vil analysere det ud fra et enkelt område - fx lomvifangsten, Siumuts politik versus IA's, en bestemt debat i Inatsisartut eller lignende. Du skal også fastlægge, hvilken periode, du er interesseret i.

Er det grønlandske natursyn i pagt med naturen?

En anden vinkel på samme emneområde; her er lagt op til en super interessant antropologisk analyse, som du formentlig vil præcisere ved at sige, at du vil se på, om den almindelige opfattelse af, at grønlandere lever i pagt med naturen, kan udfordres, når man fx ser på, at lomvibestanden er ved at blive udryddet. Igen vil du i kortere opgaver være nødt til at konkretisere det og tage udgangspunkt i en bestemt begivenhed, sammenligning af partiprogrammer, en debat i ugeavisen Sermitsiaq eller lignende.

Hvis det i løbet af opgaveskrivningen viser sig, at du kommer til at fokusere på noget andet, end du egentlig havde tænkt, så skriv problemformuleringen om til sidst. Det vigtige er, at det stillede spørgsmål bliver besvaret, så der er sammenhæng i din opgave fra start til slut. Husk: Konklusionen skal være dit svar på det spørgsmål, du stiller i problemformuleringen.

Afgrænsning

Du skal også, umiddelbart efter problemformuleringen, beskrive, hvordan opgaven er *afgrænset*. Ser du på en bestemt historisk periode? Ser du på en bestemt sag? Hvor meget udenom vil du inddrage for at perspektivere - og hvad vil du ikke se på? Det er meget vigtigt at være bevidst om, også for din egen skyld - så du ikke ryger ud ad tangenter undervejs i opgaven. Ingen opgaver kan tage alt relevant med, men du skal vise, at det er dig, der styrer det, og at du er bevidst om, hvad der kunne have været oplagt at inddrage, men hvorfor du ikke har gjort det. Ellers tror læseren, at du har været uopmærksom eller for hurtig i din undersøgelse af emnet.

Metodekapitel

Her forklarer du, hvilke greb du vil bruge til at finde svar på dit spørgsmål. (Igen er det nok nemmere at beskrive, når du er færdig og har gjort det, men i fremstillingen lader du som om, det er planlagt og beskrevet først!) Hvilken type analyse vil du lave - tekstanalyse, historisk analyse af primære kilder, statistik ... og hvad skal teorien bidrage med. I korte opgaver er mulighederne ikke så mange, og der er ikke grund til et meget langt metodekapitel. I store opgaver - specialer og "rigtige" forskningsrapporter - vil der ofte være tale om, at man gennemfører egentlige undersøgelser - interview, spørgeskemaer, kildestudier osv., og så beskriver man den konkrete fremgangsmåde i metodekapitlet.

Teorikapitel

Her forklarer du først - og det er virkelig vigtigt! - *hvorfor du har valgt netop den teori/de teorier, du vil arbejde med. Hvorfor er den velegnet til at kaste lys over det fænomen, du ser på?*

Så gennemgår du kort teorien, sådan at jeg som læser kan forstå de dele af den, du senere vil bruge i din analyse, og jeg kan følge med i, hvad den giver af nye, relevante indsigter.

Hvis du bruger flere teorier, skal du forklare, hvordan de forholder sig til hinanden. Supplerer de hinanden, så du bruger dem til at belyse noget med den ene og noget andet med den anden, eller er de "konkurrerende", så du vil undersøge, hvilken der egner sig bedst til at sige noget om dit emne? En tredje mulighed (i nogle fag) kan også være, at hele opgaven handler om at "udfordre" en teori, teste den for at se, om den nu også egner sig til at sige noget om det, den hævdes at kunne sige noget om.

Beskrivende kapitel

Kapitlet indledes med, at du fortæller, hvad dette kapitel handler om og hvorfor de enkelte dele af det er med.

Så beskriver du det fænomen, du interesserer dig for. Hvem, hvad, hvornår ... altså fakta eller empiri. Hvis det er natursyn og lomvifangst, du skriver om, beskriver du først det grønlandske natursyn ud fra forskellige kilder. Og så lomvifangsten - hvor sker den, hvem gør det, hvordan har bestanden udviklet sig. Og så skal du beskrive, hvad de to fænomener har med hinanden at gøre, hvor de mødes, altså fx i debatartikler hvor biologer og KNAPK (fangernes og fiskernes interesseorganisation) diskuterer.

Analyse

Du starter med at forklare, hvad der kommer i dette afsnit, så jeg som læser er med på, hvor du er på vej hen (og du viser mig, at du også ved det!)

Analysen er *din kobling af den valgte og beskrevne teori fra dit teorikapitel med det fænomen, du netop har beskrevet*. Hvad siger teorien om fænomenet? Hvilke lovmæssigheder kan vi analysere frem? Kan Bourdieu, hvis det er noget af hans teori, du har valgt, sige noget om forskernes viden (og kulturelle kapital) over for fangernes, som gør os klogere på, hvorfor naturforvaltningen er som den er? Eller, hvis du har valgt natursynet som enme, hvad kan de antropologiske teorier om menneskers forhold til naturen så forklare specifikt om grønlandernes og europæernes forhold til lomvier, så vi bliver klogere på, *hvorfor KNAFK mener det, de mener og hvorfor biologerne mener noget andet?*

Diskussion

Her skal du skal forholde dig kritisk til analysen. Kom der noget brugbart (nyt, relevant) ud af den? Har den nogle svagheder? Er der dele af teorien, der ikke rigtig passer til det fænomen, du undersøger? Er der noget i teorien selv, der ikke hænger sammen? Kan man se det, du har undersøgt, på flere måder? Kan du forestille dig, at du måske ville være kommet til en anden konklusion, hvis du havde haft mere tid/mere materiale at inddrage?

I diskussionen skal du med andre ord være *kritisk*. Det er en vigtig del af den akademiske disciplin, at man ikke bare tager alt for gode varer.

Ordet "diskussion" i denne sammenhæng må ikke forveksles med en diskussion i almindelig debat-forstand. Det handler ikke om dine eller andres personlige holdninger til emnet. Der må altså ikke stå "Jeg synes ..." nogen steder!

Det er også vigtigt, at der ikke her i diskussionen pludselig dukker nye emner eller oplysninger op, som ikke har været beskrevet eller omtalt før i opgaven. Hvis du får nye ideer, mens du skriver diskussionsafsnittet, skal du have dem med i de tidligere afsnit også. Diskussionen er en diskussion af det, der er præsenteret i opgaven indtil nu. Intet andet.

Konklusion

Her skal du én ting: Svare på det spørgsmål, du stillede i problemformuleringen. Punktum! Du skal ikke forklare, ræsonnere eller diskutere noget nyt i konklusionen. *Du skal vise, at alt, du har skrevet siden problemformuleringen, samlet set giver svaret på dit spørgsmål - og hvad svaret så er*. Det er helt fint, hvis du starter afsnittet med at gentage spørgsmålet fra problemformuleringen. Så har både du selv og læseren snor i sammenhængen: "I denne opgave har jeg forsøgt at besvare spørgsmålet xxxx xxxx. Gennem min analyse er jeg kommet frem til, at ..."

Perspektivering/udblik

Hvis du i arbejdet med dit spørgsmål har fundet ud af, at det kan ses som et eksempel på

noget andet, minder om noget i et andet land, at det giver anledning til nye, større spørgsmål eller lignende, kan du skrive en perspektivering til sidst. Fx: "I opgaven har jeg fokuseret på debatten om lomvifangst ved Inatsisartuts efterårssamling i 2006, fordi den store, nye naturbeskyttelsesforordning blev vedtaget det år. Men siden er fronterne blevet trukket endnu hårdere op med dannelsen af den nye ... og ... Desuden er det interessant, at Dansk Ornitologisk Forening senest har ... , hvilket måske vil føre til .... Det bliver spændende at følge, hvad det vil betyde for debatten. Og lomvibestanden."

Litteraturliste

Det er selvfølgelig vigtigt, at al den litteratur, du har brugt, fremgår af litteraturlisten. Og det er, som du nok ved, meget fy-fy at henvise til en tekst, der ikke står i listen. Så sørg for at få det hele med!

Hvis du bruger lovgivning eller statistik, så er det i denne internet-tidsalder så nemt at finde selve loven eller de nyeste tal på Grønlands Statistiks hjemmeside, så brug dem - lad være med at hente det fra artikler osv. Det er en del af opgaven, at du kan vise, at du er i stand til at *finde den relevante information* til din opgave.